

Sygnatura akt IV Ka 884/23

1.

2.WYROK

2.1.W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2024 r.

4.Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

1.Przewodnicząca:	1.SSO Agnieszka Połyniak
1.Protokolant:	1.Ewa Ślemp

przy udziale Elżbiety Reczuch Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2024 r.

6.sprawy

1. **A. F.**

7.córki P. i B. z domu G.

8.urodzonej (...) we W.

9.oskarżonej z art. 193 k.k.,

2. **B. F.**

10.syna W. i D. z domu G.

11.urodzonego (...) w W.

12.oskarżonego z art. 193 k.k.

13.na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

14.od wyroku Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

15.z dnia 27 lipca 2023 r., sygnatura akt III K 707/23

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 884/23	
----------------	---------------	--------------	--

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji		
Wyrok Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 27 lipca 2023r. w sprawie sygn. akt III K 707/23		
1.2. Podmiot wnoszący apelację		
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
# oskarżyciel posiłkowy		
# oskarżyciel prywatny		
# obrońca		
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		

# inny			
1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu			
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	A. F. B. F.	dotychczasowa niekaralność oskarżonych	Karty karne	83, 84
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		

2.1.1.1	karty karne	treść dokumentów nie budzi zastrzeżeń	
1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	Prokurator Rejonowy w Wałbrzychu zaskarżonemu wyrokowi zarzucił: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że A. F. i B. F. swoim zachowaniem	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	

wyczerpali
znamiona określone
w art. 193
k.k., jednakże czyn
ten nie jest
społecznie szkodliwy
w stopniu wyższym
niż znikomy,
podczas gdy
zgromadzony w
sprawie materiał
dowodowy
jednoznacznie
wskazuje, że stopień
społecznej
szkodliwości czynu
jest wysoki, o czym
świadczą zarówno
sposób i okoliczności
popelnienia czynu,
jak i motywacja
sprawców, którymi
powodowała chęć
poprawy
dotychczasowych
warunków
mieszkaniowych i
komfortu życia,
przez powiększenie
zamieszkiwanego
lokalu o kolejne
32,70 m², w sytuacji
kiedy lokal w
którym mieszkali
dotychczas A. F.
i B. F. zapewniał
im zaspokojenie
podstawowych
potrzeb
mieszkaniowych,
zajmowany był
bowiem wyłącznie
przez oskarżonych
i ich małoletniego
syna, przy czym
stanowił
własnościowe
mieszkanie rodziców
B. F., nadto

dochody osiągane przez oskarżonych w łącznej wysokości 7000 złotych miesięcznie, pozwalały co najmniej na wynajęcie a nawet kupno większego mieszkania o wyższym standardzie, natomiast zajmując samowolnie sąsiadujący lokal stanowiący mieszkaniowy zasób Gminy W., oskarżeni uniemożliwili rodzinom oczekującym w sposób legalny na przydział lokalu socjalnego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb mieszkaniowych co powoduje, że zachowanie oskarżonych należy ocenić jako negatywne i wysoce szkodliwe społecznie a tym samym karygodne, co przez wzgląd na kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa winno prowadzić do wniosku o potrzebie wymierzenia kary.

Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo

zasadny albo
niezasadny

Apelacja wniesiona przez oskarżyciela publicznego okazała się zasadna. Sąd odwoławczy, dokonując kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku, podzielił zarzut zawarty we wniesionym środku odwoławczym, a dotyczący błędnych ustaleń faktycznych w zakresie oceny stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego oskarżonym A. F. i B. F. czynu z art. 193 k.k. Konstatacja powyższa uprawnia do twierdzenia, iż niesłusznie przyjął Sąd Rejonowy, iż czyn oskarżonych jest szkodliwy w stopniu znikomym. Tym samym jako niezasadne uznać należało umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.

Nie ulega wątpliwości, że samo formalne naruszenie przepisów prawa nie jest wystarczające do przypisania odpowiedzialności karnej. Zgodnie bowiem z ustawową

definicją,
przestępstwem jest
czyn społecznie
szkodliwy,
zabroniony przez
ustawę pod groźbą
kary (art. 1 §
1 k.k.). Dodatkowo
dla uznania jakiegoś
czynu za
przestępstwo
konieczne jest
wykazanie, że
narusza on istotne
wartości społeczne,
ale w stopniu
wyższym niż
znikomy. Element
karygodności, jako
niezbędny składnik
struktury
przestępstwa,
wprowadzony przez
ustawodawcę w § 2
art. 1 k.k., wiąże się
zatem z wyższym niż
znikomy stopniem
społecznej
szkodliwości, co z
kolei stanowi rację
dla sankcji karnej.
Zaznaczyć również
należy, że w typowej
sytuacji, problem
prawidłowej
identyfikacji
okoliczności
rzutujących na
stopień społecznej
szkodliwości czynu
oraz kwestia ich
oceny i nadania
im właściwej rangi,
przekładającej się
na treść wyroku,
związane są ściśle
z ustaleniami natury
faktycznej.
Oczywisty przy tym
jest, że ocena

społecznej
szkodliwości jest
jednym z kilku,
podlegających
badaniu, elementów
struktury
przestępstwa i
dlatego musi być
poprzedzona
stwierdzeniem, że w
ogóle doszło do
czynu o charakterze
przestępnym. W
tym kontekście
zaznaczyć należy, że
ustalenia Sądu I
instancji,
wskazujące wprost
na wypełnienie przez
A. F. i B. F. znamion
występku opisanego
w art. 193 k.k., nie
budzą wątpliwości i
nie były również
podważane przez
apelującego.
Prokurator
kwestionuje
natomiast ustalenia
faktyczne i
wyciągnięte z nich
przez Sąd meriti
wnioski w zakresie
oceny stopnia
społecznej
szkodliwości
zachowania
oskarżonych. W tym
też zakresie nie
można mu odmówić
racji. Zauważyć
należy, że główną
okolicznością
umniejszającą
stopień społecznej
szkodliwości czynu,
jaką Sąd orzekający
brał pod uwagę
była – wynika to
treści uzasadnienia

– miała być trudna
sytuacja życiowa
oskarżanych.

Stanowisko takie,
jak słusznie podniósł
apelujący, nie
znajduje jednak
żadnego
potwierdzenia w
zgromadzonym
materiale
dowodowym.

Jakkolwiek
oskarżeni w piśmie
skierowany do (...)
w W. (k. 11)
podali, że powodem
zajęcia mieszkania
przy ul. (...) w
W. była konieczność
natychmiastowego
opuszczenia
dotychczas
zajmowanego przez
nich lokalu,
należącego do
rodziców B. F.,
którzy mieszkanie to
zamierzali sprzedać,
aby uzyskać środki
pieniężne na
leczenie
onkologiczne, to
jednakże
okoliczności ta nie
została
potwierdzona w
toku niniejszego
postępowania.
Wskazać wypada na
wyjaśnienia
oskarżonych, którzy
przedstawili na
zupełnie inny powód
zajęcia sąsiedniego
mieszkania. I tak
A. F. w swoich
wyjaśnieniach
podała, że

„Mieszkanie pod nr (...) dość długo stało puste. W związku z tym, że mieszkanie pod nr (...) ma tylko jedną izbę tj. pokój oraz kuchnię, a mój syn, który jest nastolatkiem spał z nami w pokoju to ja wraz z mężem postanowiliśmy zająć mieszkanie przy ul. (...) w W., aby mój syn miał osobny pokój (...) w przyszłości chcemy zrobić przejście z mieszkania nr (...) do nr (...)” (k. 25)”. Podobnej treści wyjaśnienia złożył B. F. (k. 32), gdyż także z jego wyjaśnień wynika, że mieszkanie zostało zajęte przez niego i żonę, po to aby „P. miał swój pokój” oraz, że w przyszłości planują zrobić przejście z mieszkania nr (...) do mieszkania nr (...).

Z wyjaśnień oskarżanych wyprowadzić należy wniosek, że powodem zajęcia mieszkania nie była trudna sytuacja życiowa wynikająca z potrzeby zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych i konieczności opuszczenia

dotychczas
zajmowanego
mieszkania, ale ich
działania wynikały
z chęci podniesienia
standardu
dotychczas
zajmowanego lokalu
poprzez zwiększenie
jego powierzchni,
na co zresztą
słusznie zwrócił
uwagę prokurator.
Zauważyć należy,
że uznanie czynu
oskarżonych za
społecznie szkodliwy
w stopniu
znikomym, by miało
uzasadnienie, winno
dotyczyć sytuacji
wyjątkowych,
których zaistnienie
istotnie
redukowałoby
stopień społecznej
szkodliwości ich
czynu. W przypadku
A. F. i B.
F. tut. Sąd nie
dopatrzył się owej
wyjątkowości. Nie
przemawiały za nią
ani przedstawione
powyżej motywy
działania
oskarżanych, ani
też ich sytuacja
finansowa.
Oskarżeni posiadają
stałe źródło
utrzymania, pracują,
a ich łączny
miesięczny dochód
wynosi około 7.000
zł złotych brutto.
Zarobki
oskarżonych nie
odbiegają zatem
od przeciętnych

zarobków większości społeczeństwa i jak słusznie wskazał apelujący dają możliwość zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w sposób legalny. Zgodzić należało się także z apelującym, że za okoliczność usprawiedliwiającą samowolne zajęcie przez oskarżanych lokalu nie można było uznać tego, że A. F. 10 lat wcześniej nie otrzymała przydziału lokalu socjalnego, o który się ubiegała. Trudno wyobrazić sobie sytuację, że każda osoba, której wniosek został negatywnie rozpatrzony miałaby samowolnie zajmować lokale socjalne, przeznaczone dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, czy w ogóle nie posiadających żadnego lokalu, w którym mogłyby zamieszkać. Zauważyć przy tym należy, że z akt sprawy nie wynika, aby w ostatnim czasie oskarżeni taki wniosek składali, co i tak nie usprawiedliwiłoby takiego zachowania.

Niemniej jednak już sam fakt niezłożenia wniosku zdaje się wskazywać, że oskarżeni zdawali sobie sprawę, że ich sytuacja materialna nie uzasadnia uwzględnienia wniosku o przydział lokalu socjalnego. W tej sytuacji niejako „legalizowanie” zachowania oskarżanych poprzez odwołanie się przez Sąd I instancji do przepisu art. 75 Konstytucji RP, z którego nie wynikają w sposób bezpośredni żadne prawa podmiotowe ani roszczenia po stronie jednostki, a przede wszystkim podmiotowe prawo do uzyskania mieszkania, należało za kompletne nieporozumienie.

Oceniając zachowanie oskarżanych, w kontekście poczynionych wyżej uwag oraz przez pryzmat przesłanek wymienionych w art. 115 § 2 k.k. Sąd ad quem nie dopatrył się żadnych okoliczności, których zaistnienie tak istotnie zmniejszałoby stopień społecznej

<p>szkodliwości zarzucanego oskarżanym czynu. Nie wskazuje na to ani zachowanie oskarżanych, ani motyw ich działania, a już na pewno nie ich sytuacja życiowa. Sam bowiem fakt nieposiadania mieszkania własnościowego nie jest jakąś wyjątkową sytuacją, która usprawiedliwiłaby nielegalne zajęcie „cudzego lokalu” zważywszy, że oskarżeni mieli zaspokojone podstawowe potrzeby mieszkaniowe.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Z przyczyn wskazanych powyżej wniosek apelującego zasługiwał na uwzględnienie.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>4.1.</p>		
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>		
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>		
<p>1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>		
<p>5.1.1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>		
<p>1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>		
<p>5.2.1.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>	
<p>Zwięźle o powodach zmiany</p>		

1.9. <i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>			
1.1.7. <i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
Sąd okręgowy nie podzielił argumentów Sądu I instancji, które miałyby uzasadniać przyjęcie, że stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonych jest znikomy. Uwzględniając zaś argumenty podniesione w apelacji na niekorzyść oskarżonych, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu do			

<p>ponownego rozpoznania, którego zadaniem będzie dokonanie ponownej oceny zachowania oskarżonych pod kątem znamion społecznej szkodliwości z uwzględnieniem uwag przedstawionych w pkt 3.1 uzasadnienia.</p>			
<p>5.3.1.3.1.</p>	<p>Konieczność umorzenia postępowania</p>	<p># art. 437 § 2 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia</p>			
<p>5.3.1.4.1.</p>		<p># art. 454 § 1 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia</p>			
<p>1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</p>			
<p>Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w Wałbrzychu winien ocenić wszystkie kwantyfikatory</p>			

społecznej
szkodliwości czynu
zarzucanego A. F.
i B. F., przy
czym rozważaniom
powinny być
poddane także
argumenty zawarte
w apelacji rzecznika
oskarżenia oraz w
niniejszym
uzasadnieniu.

Następnie, Sąd I
instancji - na
ich podstawie -
winien rozstrzygnąć
o społecznej
szkodliwości
zarzucanego
oskarżonym aktem
oskarżenia czynu z
art. 193 k.k.

Sygnalizuje przy tym
Sąd odwoławczy, że
przestępstwo z art.
193 k.k. **może
być popełnione
zarówno przez
działanie**, gdy
sprawca „wdziera
się” do miejsca
wskazanego, **jak i
przez
zaniechanie**, gdy
sprawca miejsca
takiego nie opuszcza
wbrew żądaniu
osoby uprawnionej,
ale tylko wtedy,
gdy sprawca znalazł
się w tym miejscu
za zgodą osoby
uprawnionej. Obie te
czynności wskazane
zostały w opisie
czynu zarzucanego
oskarżonym, zatem
rzeczą Sądu
orzekającego winno

być także zwrócenie uwagi i ustalenie w jaki sposób czyn ten miał zostać popełniony w dacie wskazanej.		
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
7. PODPIS		
SSO Agnieszka Połyniak		

1.11. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1	
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator Prokuratury Rejonowej w Wałbrzychu	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 27 lipca 2023r. w sprawie sygn. akt III K 707/23	

0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		

#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana